

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 07.07.2015 № 8)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"РІВЕНЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ ЗА СТАТТЮ,
ВІКОМ, ОСВІТОЮ ТА ПРОФЕСІЙНИМИ ГРУПАМИ"**

1-1.02.02.07

електронна пошта: N.Sokurenko@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 235-00-82
керівник ДСС: Петруньок В. І.

Київ –2015

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність	4
2.2. Точність	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність	8
2.4. Доступність та зрозумілість.....	8
2.5. Послідовність та зіставність.....	9
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	10
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів... ..	11
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	11
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості державного статистичного спостереження. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів конкретного періоду спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки та методами контролю даних та процесів тощо.

Звіт з якості орієнтований насамперед на широке коло користувачів статистичної інформації та є відправною точкою для підготовки більш детальних звітів з якості даних та результатів спостереження.

З розвитком ринкової економіки стала нагальною потреба в аналізі заробітної плати та кількості працівників за професіями та професійними групами. За допомогою відповідних даних статистика може сприяти вирішенню низки важливих питань у сфері соціальної політики, зокрема, зменшення диференціації доходів населення, регулювання мінімальної заробітної плати, соціального забезпечення тощо.

З метою отримання інформації про розмір заробітної за професіями, у 2013 році було проведено вибіркове обстеження підприємств "Рівень заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами" (далі – ОЗПП). Метою цього обстеження був збір даних, що характеризує оплату праці професійних груп працівників та відпрацьований ними робочий час, а також визначення їх погодинної оплати. Отримана інформація дозволяє спостерігати структуру та рівень заробітної плати в залежності від віку, статі, рівня освіти, стажу роботи, розміру підприємства, виду діяльності та професійних груп. Також наявні дані дозволять певною мірою оцінити кваліфікаційну структуру персоналу з точки зору забезпечення оптимального балансу між попитом на робочу силу та її пропозицією.

Основними принципами організації вибіркового обстеження структури заробітної плати за професіями є:

- розробка показників за місцем зайнятості найманих працівників;
- використання єдиної статистичної методології розробки показників для можливості порівняння з показниками інших статистичних спостережень.

ОЗПП відповідно до довідника розділів статистики відноситься до розділу 1.02 "Ринок праці" за тематикою статистичного виробництва 1.02.02 "Оплата праці та соціально-трудова відносини". Дані обстеження пов'язані та аналізуються в комплексі з даними інших обстежень, що відносяться до зазначеної тематики, зокрема обстеження підприємств із питань статистики праці.

Для даних ОЗПП підготовлено базовий та підсумковий звіти з якості, які розміщено у відповідному розділі офіційного веб-сайту Держстату (http://ukrstat.gov.ua/suya/st_zvit/st_zvit.htm).

ОЗПП проводилось відповідно до міжнародних стандартів, зокрема Регламенту Ради ЄС від 9 березня 1999 року № 530/1999 про структуровані статистичні дані щодо заробітної плати та вартості робочої сили і Регламенту Комісії (ЄС) № 1916/2000 від 8 вересня 2000 року, що забезпечує виконання

Регламенту Ради (ЄС) № 530/1999 про структуровані статистичні дані стосовно заробітної плати та вартості робочої сили для визначення та передачі інформації про структуру заробітної плати.

Нормативно-правовою основою проведення обстеження є закони України "Про державну статистику", "Про оплату праці", "Про інформацію", "Про колективні договори і угоди", накази Держкомстату України від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" і від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", а також план державних статистичних спостережень на 2013 рік.

Порядок здійснення обстеження визначений у таких методологічних документах:

Методологічних положеннях з організації та проведення вибіркового обстеження щодо рівня заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами, затверджених наказом Держстату України від 29.12.2012 № 553 (далі – Методологічні положення ОЗПП);

Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженій наказом Держкомстату України від 13.01.2004 № 5, зареєстрованій у Мін'юсті України 27.01.2004 за № 114/8713;

Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженій наказом Держкомстату України від 28.09.2005 № 286 (зі змінами від 05.10.2006 № 466), зареєстрованій у Мін'юсті України 30.11.2005 за № 1442/11722.

Зазначені методологічні документи розміщені на офіційному веб-сайті Держстату (http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/11_gp.htm).

Звітно-статистичною документацією обстеження є форма державного статистичного спостереження № 7-ПВ (один раз на чотири роки) "Звіт про заробітну плату за професіями окремих працівників", а також роз'яснення щодо її заповнення.

У рамках співпраці з міжнародними організаціями показник середньомісячної заробітної плати працівників за професіями та професійними групами і статтю надається Міжнародній організації праці (МОП).

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність показує ступінь задоволення поточних та потенційних потреб користувачів у статистичній інформації. Вона свідчить про те, чи вся необхідна статистична інформація, отримана під час проведення державного статистичного спостереження, представлена та якою мірою його методологія (зокрема в частині визначень, класифікацій, показників) відображає потреби користувачів.

Основним показником, що отримується в результаті ОЗПП, є середньомісячна заробітна плата працівників за професіями та професійними групами. Також розраховуються такі показники, як кількість працівників, оплачений час, які узагальнюються за віковими групами, стажем, освітою, розміром підприємства, видами економічної діяльності (у розрізі секцій КВЕД-2010), регіонами, а також професіями та професійними групами (у розрізі розділів, підрозділів та класів ДК-2010).

За результатами обробки первинних даних ОЗПП, крім абсолютних показників, розраховуються також відносні величини, такі як структура фонду оплаченого часу, структура середньомісячної заробітної плати працівників, питома вага деяких складових у загальному фонді праці, відношення заробітної плати до середнього розміру по країні тощо.

Одиницею державного статистичного спостереження є місцева одиниця.

Звітною (обліковою) одиницею (респондентом державного статистичного спостереження) є юридична особа та відокремлений підрозділ юридичної особи, які знаходяться на території України.

ОЗПП охоплює всю територію України за всіма видами діяльності, за винятком секцій Т "Діяльність домашніх господарств" та У "Діяльність екстериторіальних організацій і органів" за Національним класифікатором ДК 009:2010 "Класифікація видів економічної діяльності" (КВЕД-2010), який гармонізовано з європейською стандартною класифікацією видів економічної діяльності (NACE rev.2).

Статистична інформація, отримана за результатами ОЗПП, узагальнюється за територією здійснення діяльності одиниці спостереження, тобто за місцем докладання праці найманими працівниками, та групується відповідно до чинних національних класифікацій: Класифікації видів економічної діяльності, Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікатора професій (ДК 003:2010).

2.2. Точність

Точність статистичних результатів – це ступінь близькості оцінок показників до їх дійсних (точних) значень. При цьому оцінкою показника є розраховане значення показника для генеральної сукупності, отримане за результатами вибіркового спостереження.

З урахуванням міжнародної практики ОЗПП організовано на основі комбінованого підходу, за яким сукупність підприємств із кількістю працівників 250 осіб і більше обстежується на суцільній основі, а сукупність підприємств із кількістю працівників від 10 до 249 осіб включно – на основі вибіркового методу за процедурою стратифікованого випадкового відбору.

Формування сукупності одиниць для проведення ОЗПП відповідно до Методологічних положень ОЗПП здійснюється на державному рівні один раз на чотири роки за такими критеріями.

№ з/п	Критерії формування генеральної сукупності	Класифікації	Ознака критеріїв формування
1.	Інституційний сектор економіки	KICE	S.11 "Нефінансові корпорації" S.12 "Фінансові корпорації" S.13 "Сектор загального державного управління" S.15 "Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства"
2.	Тип статистичної одиниці	Довідник типів статистичних одиниць	Місцева одиниця
3.	Організаційні форми суб'єктів економіки	СКОФ	Усі форми суб'єктів економіки
4.	Вид економічної діяльності	КВЕД	Основний вид діяльності за КВЕД секції А-S
5.	Територіальні одиниці	КОАТУУ	Відповідно до адміністративно-територіального устрою
6.	Розмір підприємства	x	Кількість найманих працівників більше ніж 10
7.	Ознака економічної діяльності	Довідник стану статистичної одиниці	Активне

Для визначення респондентів, що підлягають обстеженню, використовується інформація інших державних статистичних спостережень, а також адміністративних даних (за можливості). За кожним з використаних джерел здійснюється оцінка якості інформації.

Після реалізації процедур відбору здійснюється контроль якості формування вибірки.

Первинні статистичні дані надходять від респондентів спостереження до органів державної статистики у вигляді звітів. Показники у звітах визначаються на підставі даних первинного обліку. Це забезпечує можливість порівняння даних з іншими спостереженнями та їх контроль. Достовірність гарантується юридичною відповідальністю керівників. Згідно зі ст. 18 Закону України "Про державну статистику" надання звітів є обов'язковим для визначених респондентів ОЗПП.

За результатами ОЗПП розраховуються оцінки надійності показників, які характеризують генеральну сукупність статистичних одиниць: коефіцієнт варіації, гранична похибка вибірки та стандартна похибка вибірки для оцінок значень показника "Середньомісячна заробітна плата працівників" за професіями та професійними групами і статтю.

Основний зміст цих характеристик, порядок їх розрахунку з урахуванням дизайну вибірки та принципи використання наведено в Методологічних положеннях ОЗПП.

Отримані за результатами ОЗПП оцінки показників дещо відрізняються від їх дійсних значень. Такі відмінності називаються похибками.

Ступінь надійності оцінки показника визначається похибками, що походять з двох основних джерел: похибки вибірки та невибіркові похибки.

Оскільки ОЗПП є вибірковим обстеженням, то йому властиві похибки вибірки. Головним джерелом похибок вибірки є специфіка вибіркових обстежень, яка полягає в обстеженні лише спеціально відібраної частини генеральної сукупності, а також власне дизайн вибірки. Основними джерелами невибіркових похибок є неповне охоплення генеральної сукупності, відмови респондентів від обстеження або від відповіді на окремі запитання, похибки вимірювання, похибки обробки даних обстеження, похибка моделювання при оцінюванні показників тощо.

Для підвищення рівня надійності та зменшення можливого негативного впливу окремих джерел похибок на різних етапах ОЗПП реалізується система різноманітних заходів, серед яких: актуалізація списків підприємств для відбору, контроль якості усіх етапів обробки даних ОЗПП, коригування статистичних ваг для зменшення впливу відмов респондентів від обстеження тощо.

Детальний аналіз характеристик надійності показника наводиться в базовому та підсумковому звіті з якості результатів ОЗПП за 2012 рік.

У ході проведення ОЗПП можуть виявлятися також окремі невибіркові похибки, які виникають з причин, що не пов'язані з випадковим відбором одиниць для обстеження, зокрема, через недоліки основи вибірки, наявність невідповідей, навмисне чи ненавмисне викривлення даних респондентом, невдалі формулювання питань та пояснення в інструкції щодо її заповнення, недоліки введення та кодування даних тощо.

Помилки виявляються завдяки здійсненню контролю даних ОЗПП. Контроль повноти інформації, наданої респондентами, арифметичний, логічний контроль здійснюється автоматично в комплексі електронної обробки інформації ОЗПП.

За підсумками результатів проведення контролю, з метою визначення причин виявлених помилок, можуть здійснюватися перевірки достовірності первинних даних, отриманих від респондентів.

Однією із найсуттєвіших причин виникнення похибок у вибіркових обстеженнях за діяльністю підприємств, а відповідно – розбіжностей між характеристиками їх генеральної та вибіркової сукупностей, є відсутність або неповнота відповідей респондентів.

Аналіз рівнів повних відповідей респондентів спостереження, а також рівнів їх невідповідей за причинами наводиться у звітах з якості результатів ОЗПП.

Після обов'язкового контролю первинні дані за необхідності підлягають виправленню або редагуванню.

Методи імпутації не застосовуються.

Сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність характеризує інтервал часу між моментом (періодом), у який відбувалося явище або процес, що описують статистичні дані, та датою готовності цих даних для використання.

Пунктуальність характеризує період часу між датою публікації даних і датою, на яку планували їх випуск і яку було заздалегідь анонсовано.

Збір, обробка й аналіз первинної та зведеної інформації ОЗПП здійснюється у такі терміни:

Збір первинних даних на територіальному рівні	Обробка первинних даних на територіальному рівні	Обробка первинних даних на державному рівні	Аналіз зведених даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
до 29 березня	до 03 червня	до 1 липня	до 18 грудня	18 грудня

Результати ОЗПП оприлюднюються згідно з планом державних статистичних спостережень на відповідний рік.

На веб-сайті Держстату розміщено "Каталог статистичних видань", а також календар оприлюднення інформації для користувачів (http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/cat_14.rar), де наведено перелік і терміни підготовки статистичних видань, зокрема за результатами ОЗПП.

У разі зміни термінів оприлюднення з вагомих причин на веб-сайті Держстату для користувачів розміщується відповідне повідомлення.

Запити користувачів на отримання відповідної інформації у більшості випадків задовольняються протягом 5 робочих днів відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати ОЗПП надаються користувачам у паперовому (статистичний збірник) та електронному вигляді. Користувачам доступна вся інформація, що отримується за результатами обстеження, але з урахуванням обмежень, пов'язаних з дотриманням вимог забезпечення конфіденційності первинної інформації.

За результатами ОЗПП готується збірник "Заробітна плата за професійними групами" (http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2013/sb/12_13/zb_prof_12.zip), в якому наводяться методологічні пояснення щодо програми ОЗПП, процедури формування вибіркової сукупності, оцінки якості даних, а також методичні пояснення щодо основних понять та термінів. Відповідно до чинного порядку в паперовому вигляді готується певна кількість примірників публікації, які надаються безкоштовно органам законодавчої, виконавчої влади, профільним науковим установам та навчальним закладам, а також у бібліотеки за переліком розсилки.

Мікродані за результатами спостереження на цей час не розповсюджуються.

Методологічні аспекти ОЗПП, основні визначення та поняття відображені у Методологічних положеннях ОЗПП, які розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (http://csrv2.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2012/553/metod.zip).

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів обстеження, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, МСП, м. Київ, 01601
- телефони: 234-21-32, 287-30-11, 235-00-82
- факс: 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
N.Sokurenko@ukrstat.gov.ua
- в Інтернеті: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Властивість порівнянності даних є результатом дії цілого ряду чинників, основні з яких можуть бути об'єднані у дві групи: концепції обстеження та методологія вимірювання.

Група концепцій спостереження включає такі елементи, як система показників (їх зміст, визначення), одиниці спостереження, генеральна сукупність, основа вибірки, звітний період та періодичність спостереження, географічне охоплення, міжнародні та національні стандарти, що застосовують у спостереженні тощо.

Група методології включає дизайн вибірки, методи збору та обробки даних, оцінювання показників та ін.

При здійсненні порівнянь результатів ОЗПП за географічними районами, угрупованнями або в часі слід мати на увазі таке.

Обстеження проводилося вперше в 2013 році, тож дані для порівняння статистичних показників у динаміці відсутні. Обстеження здійснюється з періодичністю один раз на чотири роки.

Основні концепції та визначення, що використовуються в ОЗПП, у цілому відповідають вимогам та рекомендаціям, прийнятим у міжнародній статистичній практиці.

Для характеристики узгодженості показників можна порівнювати результати ОЗПП із даними інших державних статистичних спостережень.

Інформація щодо окремих показників, які отримані в результаті ОЗПП, співпадає з відповідними даними державного статистичного спостереження "Обстеження підприємств із питань статистики праці" (далі – ОПСП). Результати ОПСП є основним джерелом даних щодо заробітної плати найманих працівників. Це обстеження проводиться щомісячно, тому забезпечує найбільш актуальні та репрезентативні дані у цій сфері.

Детальний аналіз зіставності показників ОЗПП і ОПСП наводиться у підсумковому звіті з якості результатів ОЗПП за 2012 рік (http://ukrstat.gov.ua/suya/st_zvit/2014/pz_rzp.zip).

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо рівня заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами формується на основі листів-запитів на отримання статистичних даних, збірників і аналітичних матеріалів.

Основними користувачами інформації, яка отримана за результатами ОЗПП, є органи державної влади, підприємства й установи сфери нефінансових послуг, науково-дослідні інститути та навчальні заклади.

Держстат провів анкетне опитування з метою вивчення ступеня відповідності результатів ОЗПП потребам користувачів інформації, зокрема статистичних даних, що розміщені у збірнику "Заробітна плата за професійними групами", а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Результати анкетного опитування свідчать, що 41% опитаних користувачів вважають статистичну інформацію за підсумками обстеження підприємств щодо рівня заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами основною або важливою складовою своєї діяльності.

Оцінки користувачів щодо якості інформації та подальші заходи Держстату щодо її вдосконалення детально наводяться у відповідному повідомленні за результатами анкетного опитування (розділ "Анкетні опитування" офіційного веб-сайту Держстату (http://ukrstat.gov.ua/anketa/2014/anons/turz_pov_.htm)).

Задоволення користувачів статистичної інформації оцінюється також за змістом та кількістю отриманих від них запитів і пропозицій. Незадоволені запити аналізуються з точки зору необхідності та можливості подальших дій для їх

задоволення, наприклад, публікація додаткових показників та узагальнень, нові види узагальнень тощо.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

З метою оптимізації звітного навантаження, підвищення якості статистичної інформації, поліпшення звітно-статистичної документації, покращення порядку збирання форм державної статистичної звітності від респондентів, підвищення рівня їх довіри до органів державної статистики та заохочення їх до участі в державних статистичних спостереженнях запроваджено вимірювання звітного навантаження.

Оцінка звітного навантаження на респондентів здійснюється на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату України від 14.05.2013 № 149.

Вимір звітного навантаження за формою № 7-ПВ (один раз на чотири роки) буде здійснюватися у 2017 році під час збору даних ОЗПП, оскільки обстеження проводиться один раз на чотири роки.

Для спрощення процедури подання респондентами форми для участі в ОЗПП передбачено подання електронного звіту засобами телекомунікаційного зв'язку, починаючи з 2017 року.

Подання електронної звітності значною мірою спрощує для респондента задачу звітування до органів державної статистики. Подання звітності у такий спосіб відбувається автоматично в будь-якій з найпоширеніших бухгалтерських програм. При цьому дані проходять автоматичний арифметичний і логічний контроль.

Також зворотний зв'язок органів державної статистики з респондентами ОЗПП забезпечується на регіональному рівні шляхом проведення інструктивних нарад.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним з основних принципів проведення ОЗПП.

Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення ОЗПП реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;

- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

У ході проведення ОЗПП забезпечується збереження і захист первинних статистичних даних, які отримуються у вигляді заповнених статистичних формулярів.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З метою забезпечення виконання цих положень у практиці ОЗПП передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно його організації, проведення, збору даних, розробки інформації та її якості. Метадані спостереження оприлюднюються шляхом розміщення на веб-сайті Держстату та веб-сайтах територіальних органів державної статистики, надаються користувачам у публікаціях і засобах масової інформації.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ОЗПП є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів.

Основними напрямками розвитку ОЗПП є:

- удосконалення методів контролю якості усіх етапів обробки даних;
- поглиблення використання кращого європейського досвіду та стандартів;
- встановлення постійно діючого зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації і респондентами ОЗПП.